

Bruselj, 18. april 2024
(OR. en)

9099/24

UK 60

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	18. april 2024
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2024) 169 final
Zadeva:	Priporočilo - SKLEP SVETA o pooblastilu za začetek pogajanj o sporazumu med Evropsko unijo in Združenim kraljestvom Velika Britanija in Severna Irska o mobilnosti mladih

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2024) 169 final.

Priloga: COM(2024) 169 final



EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 18.4.2024
COM(2024) 169 final

Priporočilo

SKLEP SVETA

o pooblastilu za začetek pogajanj o sporazumu med Evropsko unijo in Združenim kraljestvom Velika Britanija in Severna Irska o mobilnosti mladih

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PRIPOROČILA

• Razlogi za priporočilo in njegovi cilji

Združeno kraljestvo Velika Britanija in Severna Irska (v nadaljnjem besedilu: Združeno kraljestvo) je 1. februarja 2020 izstopilo iz Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Unija) in Evropske skupnosti za atomsko energijo (v nadaljnjem besedilu: Euratom).

Podrobnosti izstopa so določene v Sporazumu o izstopu Združenega kraljestva iz Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo (v nadaljnjem besedilu: sporazum o izstopu)¹. Sporazum o izstopu je začel veljati 1. februarja 2020 in je določil prehodno obdobje, v katerem se je v skladu z navedenim sporazumom za Združeno kraljestvo in v njem uporabljalo pravo Unije². To obdobje se je končalo 31. decembra 2020.

Med tem prehodnim obdobjem so se Evropska unija, Euratom in Združeno kraljestvo dogovorili o sporazumu o trgovini in sodelovanju, ki ga je Unija sklenila na podlagi Sklepa Sveta (EU) 2021/689³ in se je začasno uporabljal od 1. januarja 2021⁴. Veljati je začel 1. maja 2021.

Ob koncu prehodnega obdobja se je končalo prosto gibanje oseb med Unijo in Združenim kraljestvom⁵.

Evropski svet je v svojih smernicah z dne 23. marca 2018 o prihodnjih odnosih z Združenim kraljestvom navedel: „V prihodnje partnerstvo bi bilo treba vključiti ambiciozne določbe o gibanju fizičnih oseb, ki bi morale biti utemeljene na popolni vzajemnosti in nediskriminaciji med državami članicami“⁶.

Vendar je Združeno kraljestvo kljub skupni politični izjavi Evropske unije in Združenega kraljestva iz leta 2019⁷ (ki obravnava mobilnost mladih) med pogajanja leta 2020 zavrnilo

¹ UL L 29, 31.1.2020, str. 7.

² Kot je opredeljeno v členu 2 sporazuma o izstopu.

³ Sklep Sveta (EU) 2021/689 z dne 29. aprila 2021 o sklenitvi, v imenu Unije, Sporazuma o trgovini in sodelovanju med Evropsko unijo in Evropsko skupnostjo za atomsko energijo na eni strani ter Združenim kraljestvom Velika Britanija in Severna Irska na drugi strani in Sporazuma med Evropsko unijo ter Združenim kraljestvom Velika Britanija in Severna Irska o varnostnih postopkih za izmenjavo in varovanje tajnih podatkov (UL L 149, 30.4.2021, str. 2).

⁴ Sklep Sveta (EU) 2020/2252 z dne 29. decembra 2020 o podpisu, v imenu Unije, in začasni uporabi Sporazuma o trgovini in sodelovanju med Evropsko unijo in Evropsko skupnostjo za atomsko energijo na eni strani ter Združenim kraljestvom Velika Britanija in Severna Irska na drugi strani in Sporazuma med Evropsko unijo ter Združenim kraljestvom Velika Britanija in Severna Irska o varnostnih postopkih za izmenjavo in varovanje tajnih podatkov (UL L 444, 31.12.2020, str. 2).

⁵ Z izjemo Irske. Irska ostaja v „skupnem potovalnem območju“ z Združenim kraljestvom. Vprašanje obravnave državljanov Unije, ki so ob koncu prehodnega obdobja prebivali v Združenem kraljestvu (in državljanov Združenega kraljestva, ki so takrat prebivali v Uniji), je obravnavano v sporazumu o izstopu.

⁶ EUCO XT20001/18, 23. marec 2018, točka 10.

⁷ Politična izjava o okviru prihodnjih odnosov med Evropsko unijo in Združenim kraljestvom (UL C 34, 31.1.2020, str. 1). V tej izjavi je navedeno: „Strani soglašata, da bosta preučili pogoje za vstop in bivanje v namene, kot so raziskave, študij, usposabljanje in izmenjave mladih“. (točka 51). Komisija je na podlagi navedene izjave vključila določbe o mobilnosti v osnutek sporazuma, ki je bil Združenemu kraljestvu predložen 18. marca 2020 za namen pogajanj (osnutek besedila sporazuma o novem partnerstvu z Združenim kraljestvom, UKTF(2020)14, 18. marec 2020: https://commission.europa.eu/publications/draft-text-agreement-new-partnership-united-kingdom_en?prefLang=sl).

začetek pogajanj o mobilnosti⁸. Zato sporazum o trgovini in sodelovanju ne obravnava vprašanja mobilnosti oseb med pogodbenicama Sporazuma. Vendar sporazum o trgovini in sodelovanju vključuje določbe o koordinaciji sistemov socialne varnosti⁹, ki podpirajo možnost mobilnosti oseb v skladu z notranjim pravom katere koli pogodbenice in zato omogočajo mobilnost.

Mobilnost oseb med Unijo in Združenim kraljestvom zdaj urejajo ustrezna domača pravila (priseljavanje) Unije (in njenih držav članic) ter Združenega kraljestva (glej spodaj). Zdaj je otežena, kar zmanjšuje mobilnost med Unijo in Združenim kraljestvom¹⁰. Te razmere so zlasti vplivale na priložnosti mladih v Uniji in Združenem kraljestvu, da izkusijo življenje na ozemlju druge pogodbenice ter izkoristijo mladinske, kulturne, izobraževalne, raziskovalne in študijske izmenjave.

Združeno kraljestvo se je v letu 2023 obrnilo na več držav članic (vendar ne na vse), da bi se pogajalo o ureditvi mobilnosti mladih po vzoru vizumske sheme Združenega kraljestva za mobilnost mladih. Ta pristop bi povzročil različno obravnavo državljanov Unije. Poleg tega ta pristop ne bi obravnaval glavnih ovir za mobilnost, s katerimi se srečujejo mladi od konca prehodnega obdobja.

Namen sporazuma med Unijo in Združenim kraljestvom o mobilnosti mladih bi bil odpraviti nekatere glavne ovire za mobilnost mladih, ki jih predstavljajo sedanja pravila, ki se uporabljajo v Uniji in Združenem kraljestvu (glej spodaj). To bi bilo vzajemno, tj. koristi od tega sporazuma bi imeli vsi državljani Unije in vsi državljani Združenega kraljestva.

Sedanja pravila, ki se uporabljajo v Uniji in Združenem kraljestvu:

Kar zadeva Unijo, mobilnost državljanov Združenega kraljestva od konca prehodnega obdobja urejajo naslednja pravila in politike:

- Unija ima vrsto pravnih instrumentov, ki se uporabljajo za državljane tretjih držav na področju zakonitih migracij. V nekaterih primerih urejajo pogoje za vstop in prebivanje za določene kategorije državljanov tretjih držav: najbolj relevantni bi bili direktiva o modri karti¹¹, direktiva o študentih, pripravnikih in raziskovalcih¹² ter direktiva o enotnem dovoljenju¹³.

⁸ „Mobilnost“ v smislu predvidenega sporazuma pomeni prebivanje fizične osebe, tj. nezačasno bivanje. Zato predvideni sporazum ne obravnava zadev na področju olajšanja potovanj ali začasnega opravljanja storitev s prisotnostjo fizične osebe na ozemlju druge pogodbenice.

⁹ Glej člene 488 do 491 in Protokol o koordinaciji sistemov socialne varnosti k sporazumu o trgovini in sodelovanju.

¹⁰ V letu, ki se je končalo junija 2023, je Združeno kraljestvo zapustilo 87 000 državljanov Unije več, kot jih je prišlo tja.

¹¹ Direktiva (EU) 2021/1883 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. oktobra 2021 o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav za namen visokokvalificirane zaposlitve (UL L 382, 28.10.2021).

¹² Direktiva (EU) 2016/801 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2016 o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav za namene raziskovanja, študija, opravljanja pripravništva, prostovoljskega dela, programov izmenjave učencev ali izobraževalnih projektov in dela varuš *au pair* (UL L 132, 21.5.2016, str. 21).

¹³ Direktiva 2011/98/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o enotnem postopku obravnavanja vloge za enotno dovoljenje za državljane tretjih držav za prebivanje in delo na ozemlju države članice ter o skupnem nizu pravic za delavce iz tretjih držav, ki zakonito prebivajo v državi članici (UL L 343, 23.12.2011, str. 1).

- Državljeni Združenega kraljestva lahko brez vizuma obiščejo Unijo za največ 90 dni v 180-dnevnem obdobju (možnost opravljanja plačanih dejavnosti v tem obdobju je odvisna od nacionalnega prava)¹⁴.

Kar zadeva Združeno kraljestvo:

- Združeno kraljestvo trenutno uporablja sistem priseljevanja „ne glede na državo“, ki zagotavlja različne vizumske poti za študente in določene delavce (zlasti raziskovalce in akademike, kvalificirane delavce¹⁵, zdravstvene delavce in sezonske delavce v kmetijskem sektorju), v nekaterih primerih pa tudi za prostovoljce. Za varuške *au pair* ni posebne vizumske poti.
- Državljeni Unije lahko obiščejo Združeno kraljestvo brez vizuma (tj. brez usposabljanja ali dela) za obdobje do šestih mesecev¹⁶.

Poleg tega se Združeno kraljestvo doslej ni pridružilo programom Unije na področju mladih, kulture in izobraževanja, kot sta Erasmus+ ali Ustvarjalna Evropa (sklop Kultura), s čimer so se zmanjšale priložnosti za mladinske, izobraževalne in kulturne izmenjave¹⁷. Hkrati za študente iz Unije zdaj veljajo zelo visoke šolnine, ki se uporabljajo za tuje študente, ko se odločijo za študij (zlasti visokošolski in doktorski) v Združenem kraljestvu, v primerjavi s šolninami, ki jih plačujejo domači študenti. Ob tem imajo težji dostop do povezanih ugodnosti (npr. štipendije, študentska posojila) ali pa ga sploh nimajo. To velja tudi za doktorske študente, ki odhajajo v Združeno kraljestvo v okviru projekta Obzorje Evropa (v okviru ukrepov Marie Skłodowske-Curie)¹⁸. Posledica tega je zmanjšanje števila študentov iz Unije v Združenem kraljestvu¹⁹.

Mladi, ki želijo opravljati pripravništvo ali vajeništvo v Združenem kraljestvu v okviru svojih izobraževalnih programov v Uniji, se poleg težav pri iskanju ustrezne vizumske poti soočajo s posebno težavo, da Združeno kraljestvo njihovo pripravništvo ali vajeništvo šteje za „delo“, zato zanje velja pravilo minimalne plače. Vendar so izjema od tega pravila pripravništva ali vajeništva (v nadaljnjem besedilu: delovne prakse), ki se izvajajo v okviru izobraževalnih študijskih programov Združenega kraljestva²⁰.

• **Skladnost z veljavnimi predpisi s področja zadevne politike**

Unija je na splošno zavezana podpiranju vzpostavitve okvirov za lažjo izmenjavo med mladimi po vsej evropski celini, da bi okrepili medosebne stike, povezali ljudi in okrepili

¹⁴ Uredba (EU) 2018/1806 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. novembra 2018 o seznamu tretjih držav, katerih državljani morajo pri prehodu zunanjih meja imeti vizume, in držav, katerih državljani so izvzeti iz te obveznosti.

¹⁵ Nad pragom minimalnega plačila, če je delovno mesto na seznamu upravičenih poklicev in ga je britanskemu delodajalcu odobrilo ministrstvo za notranje zadeve (in zato lahko ta delodajalec prosilcu za vizum izda potrdilo o plačilu stroškov).

¹⁶ Visit the UK as a Standard Visitor: Overview - GOV.UK (www.gov.uk)

¹⁷ Čeprav je Združeno kraljestvo od 1. januarja 2024 pridruženo programu Obzorje Evropa pod pogoji, določenimi v sporazumu o trgovini in sodelovanju, navedeni sporazum ne vsebuje določb, ki zagotavljajo mobilnost raziskovalcev, temveč le klavzulo, da si Združeno kraljestvo „po najboljši moči prizadeva“ v zvezi s tem. Glej člen 712(1) in (2) sporazuma o trgovini in sodelovanju.

¹⁸ Poleg tega doktorski kandidati in raziskovalci, ki se preselijo v Združeno kraljestvo v okviru projekta Obzorje Evropa (zlasti v okviru ukrepov Marie Skłodowske-Curie), trenutno niso upravičeni do nobenih posebnih olajšav v zvezi z njihovim vstopom in bivanjem ter se soočajo z visokimi vizumskimi taksami in doplačili za zdravstveno varstvo.

¹⁹ 50-odstotno zmanjšanje števila državljanov Unije, ki so se vpisali na univerze v Združenem kraljestvu med letoma 2020 in 2022. Glej *Resolucijo* Evropskega parlamenta z dne 23. novembra 2023 o izvajanju sporazuma o trgovini in sodelovanju med EU in Združenim kraljestvom (2022/2188(INI)), točka 148.

²⁰ <https://www.gov.uk/employment-rights-for-interns>

vezi. V njenem interesu je tudi, da mladi v Uniji pridobivajo znanja in spretnosti ter razvijajo talente, tudi čezmejno in zunaj Unije²¹.

Kot je navedeno zgoraj, ima Unija zakonodajo, ki se uporablja za državljane tretjih držav, ki prihajajo iz tretjih držav na področju zakonitih migracij. Ta zakonodaja ureja pogoje za vstop in prebivanje za določene kategorije državljanov tretjih držav, na primer za namene, kot so raziskave, študij ali usposabljanje, pa tudi za določene vrste dela.

Vendar Unija z evropskimi sosedami ni razvila mednarodnih sporazumov, ki bi zajemali mobilnost mladih, razen v primeru Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru (ki razširja enotni trg, tudi kar zadeva prosto gibanje oseb, na Norveško, Islandijo in Lihtenštajn z vključitvijo pravil Unije v Sporazum o Evropskem gospodarskem prostoru) in Sporazuma o prostem pretoku oseb s Švico²². Slednji sporazum vključuje zlasti določbo o nediskriminaciji na podlagi državljanstva za osebe ene pogodbenice, ki delajo ali zakonito prebivajo na ozemlju druge pogodbenice, in določa, da se v odnosih med pogodbenicama uporablja omejeno število določb prava Unije.

Številne države članice imajo uvedene sheme ali programe za mobilnost mladih, ki zajema omejeno časovno obdobje (pogosto imenovane vizumi za delovne počitnice ali programi mobilnosti mladih), z nekaterimi državami zunaj Evrope. Ti programi/sheme so na splošno omejeni na reševanje vprašanja pridobitve vizuma/delovnega dovoljenja, vendar ne obravnavajo nujno vprašanj, kot so šolnine ali enaka obravnava kot za državljane. Pogosto so omejeni tudi v smislu dopustnega obsega sprejema.

- **Skladnost z drugimi politikami Unije**

Sporazum o trgovini in sodelovanju vključuje določbe o koordinaciji sistemov socialne varnosti, ki pomembno omogočajo in dopolnjujejo vse morebitne sporazume o mobilnosti med pogodbenicama.

Sporazum o trgovini in sodelovanju vsebuje pravila o vstopu in začasnem prebivanju fizičnih oseb iz poslovnih razlogov (npr. opravljanje storitev). Ta pravila obravnavajo primere začasne prisotnosti za določen namen in ne morejo doseči ciljev, predvidenih v tem priporočilu (ki predvidevajo prebivanje).

Unija izvaja ukrepe za podporo, usklajevanje in dopolnjevanje ukrepov držav članic na področju izobraževanja, poklicnega usposabljanja in usposabljanja raziskovalcev, mladih in kulture, na primer s posebnimi programi (npr. Erasmus+, Ustvarjalna Evropa (sklop Kultura), ukrepi Marie Skłodowske-Curie v okviru programa Obzorje), ki so ob izpolnjevanju ustreznih pogojev odprti za sodelovanje tretjih držav.

2. PRAVNI ELEMENTI PRIPOROČILA

- **Pravna podlaga**

Postopkovna pravna podlaga za sklep Sveta o pooblastilu za začetek pogajanj o sporazumu med Unijo in Združenim kraljestvom o mobilnosti mladih je člen 218(3) in (4) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

²¹ Unija si prizadeva tudi za stalno privabljanje znanj, spretnosti in talentov. Glej Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Privabljanje znanj, spretnosti in talentov v EU (COM(2022) 657 final z dne 27. aprila 2022).

Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o spretnostih in mobilnosti talentov (COM(2023) 715 final z dne 15. novembra 2023).

²² Sporazum med Evropsko skupnostjo in njenimi državami članicami na eni strani ter Švicarsko konfederacijo na drugi o prostem pretoku oseb (UL L 114, 30.4.2002, str. 6).

Materialno pravno podlago za podpis in sklenitev sporazuma o mobilnosti mladih bo mogoče določiti šele ob koncu pogajanj. Načeloma je območje svobode, varnosti in pravice področje deljene pristojnosti med Unijo in državami članicami. Člen 79(2)(a) in (b) PDEU pooblašča Unijo, da sprejme ukrepe na področju pogojev vstopa in prebivanja državljanov tretjih držav, ki želijo zakonito prebivati v državi članici (tudi zaradi združitve družine), in Unija je že ukrepala v zvezi z nekaterimi kategorijami oseb (glej zgoraj)^{23 24} – brez poseganja v pravico držav članic, da določijo število državljanov tretjih držav, ki prihajajo na njihovo ozemlje zaradi iskanja dela.

Dokončna narava sporazuma (tj. sporazum, ki se sklene samo z Unijo ali mešani sporazum) se bo lahko določila šele po zaključku pogajanj.

- **Subsidiarnost (za neizključno pristojnost)**

Le pristop na ravni Unije bo zagotovil enako obravnavo vseh držav članic v zvezi z mobilnostjo oseb v Združeno kraljestvo, kar je eden od ključnih vidikov smernic Evropskega sveta na tem področju iz leta 2018.

S pristopom na ravni Unije bi bilo lahko tudi lažje poskušati uresničiti ambicijo, ki jo je zahteval Evropski svet, in dodati vrednost v primerjavi z nespremenjenim stanjem v smislu odsotnosti kvot za upravičence, izogibanja diskrecijskim postopkom za pridobitev vizuma, dolžine obdobja mobilnosti v obdobju upravičenosti, obsega namenov bivanja, možnosti, da upravičence spremljajo ožji družinski člani, in upravičenosti državljanov Unije do enakega obravnavanja v primerjavi z državljani Združenega kraljestva v številnih primerih.

Vzporedna pogajanja držav članic ne zagotavljajo, da bi Združeno kraljestvo želelo doseči sporazum z vsako državo članico, niti ne bi zagotovila, da bo Združeno kraljestvo države članice obravnavalo enako.

- **Sorazmernost**

Ukrepi Unije ne presegajo tistega, kar je potrebno za doseganje cilja politike, tj. olajšanja mobilnosti mladih med Unijo in Združenim kraljestvom. Mladim državljanom Unije bi zagotovili jasno, enostavno in stroškovno učinkovito pot za mobilnost v Združeno kraljestvo. To bi zadevnim državljanom zagotovilo jasnost v nasprotju s sedanjim stanjem, ko obstaja več vzporednih vizumskih poti v Združeno kraljestvo. Te poti so omejene (npr. določajo kvote, imajo kratke časovne omejitve, ne zajemajo spremljajočih družinskih članov) in drage (visoke vizumske takse, doplačilo za zdravstveno varstvo). Prav tako bi si izrecno prizadevali obravnavati glavne ovire za mlade državljane Unije (npr. v zvezi s šolninami za izobraževanje ali delovno prakso v okviru študija v Uniji), ki jih druge možnosti (kot je program mobilnosti mladih Združenega kraljestva) ne obravnavajo.

Sporazum med Unijo in Združenim kraljestvom je najprimernejši instrument za doseganje cilja, saj bi že od samega začetka obravnaval vprašanje nediskriminacije med državljani Unije.

²³ V skladu s členoma 1 in 2 Protokola (št. 22) o stališču Danske, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in PDEU, Danska ne bo mogla sodelovati pri predvidenem sporazumu. Zato se vsa sklicevanja na državljane Unije v tem priporočilu razumejo, kot da ne vključujejo danskih državljanov, sklicevanja na države članice kot namembne države v skladu s predvidenim sporazumom pa se razumejo, kot da ne vključujejo Danske. Posebni položaj Danske bi se lahko obravnaval v ločenem, poznejšem sporazumu, ki bi posnemal vsebino sporazuma med EU in Združenim kraljestvom.

²⁴ Za Irsko se uporabljajo določbe Protokola (št. 21), priloženega Pogodbi o Evropski uniji in PDEU. Sporazum v nobenem primeru ne bi smel posegati v ureditve za Irsko v okviru „skupnega potovalnega območja“.

- **Izbira instrumenta**

Instrument „mehkega prava“, kot je upravni memorandum o soglasju, ne bi zadostoval za zagotovitev pravne varnosti mladim glede možnosti za njihovo mobilnost med Unijo in Združenim kraljestvom. To pravno varnost bi zagotovilo le zavezujoče medsebojno soglasje v obliki uradnega mednarodnega sporazuma o mobilnosti mladih med Unijo in Združenim kraljestvom.

3. PRORAČUNSKÉ POSLEDICE

Predlagani sporazum nima proračunskih posledic.

4. DRUGI ELEMENTI

- **Natančnejša pojasnitev posameznih določb predloga**

Evropska komisija s tem priporočilom poziva Svet Evropske unije, naj odobri začetek pogajanj o sporazumu med Evropsko Unijo in Združenim kraljestvom o mobilnosti mladih²⁵, Evropsko komisijo imenuje za pogajalca Unije in na pogajalca naslovi smernice ter določi odbor, v posvetovanju s katerim se vodijo pogajanja.

Predvideni sporazum državljanom Združenega kraljestva ne podeljuje ugodnosti temeljne svobode gibanja, ki jih uživajo državljani Unije.

Predvideni sporazum o mobilnosti mladih bi moral temeljiti na naslednjih parametrih:

- osebno področje uporabe je omejeno na mlade državljane Unije in državljane Združenega kraljestva, npr. starosti od 18 do 30 let;
- obdobje bivanja je omejeno na razumen časovni okvir (npr. 4 leta);
- mobilnost ni vezana na namen, kar pomeni, da se lahko izvaja za različne namene: delo, študij, usposabljanje/pripravišstvo (tudi v okviru izobraževalnega programa Unije), raziskave, prostovoljstvo, druge dejavnosti ali samo obisk/potovanje med bivanjem;
- za mobilnost ne veljajo kvote;
- uporabljajo se skupni pogoji za sprejem, upravičenec pa jih izpolnjuje v celotnem obdobju bivanja;
- ustrezni razlogi za zavrnitev vlog;
- preverjanje izpolnjevanja pogojev in odsotnosti razlogov za zavrnitev opravijo ustrezni nacionalni organi v postopku sprejema pred začetkom izvajanja mobilnosti;
- mobilnost v Unijo poteka le v državo članico, ki je sprejela državljana Združenega kraljestva, kar pomeni, da sprejem s strani ene države članice ne omogoča mobilnosti „znotraj Unije“ v drugo državo članico²⁶;
- upravičenci so obravnavani enako kot državljani, vsaj v zvezi z delovnimi pogoji, vključno s plačilom in odpuščanjem ter zdravjem in varnostjo na delovnem mestu, svobodo združevanja, določenimi vidiki izobraževanja in poklicnega usposabljanja,

²⁵ Izključeno bo naslednje: vstop in začasna prisotnost fizičnih oseb za opravljanje storitev („način 4 GATS“) ter pravila o olajšanju potovanja/prehajanju meje (npr. potni list ali osebna izkaznica, uporaba elektronskih prehodov) ali o potovanjih brez vizumov za kratkoročne obiske.

²⁶ Brez poseganja v člen 21 Konvencije o izvajanju Schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985 (UL L 239, 22.9.2000, str. 19).

davčnimi ugodnostmi, če je oseba davčni rezident, in svetovalnimi storitvami, ki jih zagotavljajo uradi za zaposlovanje;

- enaka obravnava je zagotovljena tudi v zvezi s šolninami za visokošolsko izobraževanje. To se uporablja tudi za upravičence do drugih vizumskih poti;
- upravičenci iz Unije so oproščeni „doplačila za zdravstveno varstvo“ v Združenem kraljestvu;
- pogoji za uveljavljanje pravice do združitve družine z upravičenci.

Predvideni sporazum bi moral biti dopolnilni sporazum k sporazumu o trgovini in sodelovanju²⁷. Zato bi moral biti predvideni sporazum del istega enega in enotnega institucionalnega okvira kot sporazum o trgovini in sodelovanju, katerega sestavni del so pravila o reševanju sporov.

Predvideni sporazum ne bi smel posegati v pravni red Unije in nacionalna pravila, ki določajo zakonite migracijske poti, tj. poleg obstoječih poti, če so te na voljo, bi moral zagotoviti dodatno migracijsko pot v kateri koli pogodbenici.

Predvideni sporazum ne bi smel posegati v pravila Unije in držav članic za pridobitev statusa stalnega rezidenta/statusa rezidenta za daljši čas.

Predvideni sporazum ne bi smel posegati v:

- pravila o koordinaciji sistemov socialne varnosti iz sporazuma o trgovini in sodelovanju;
- pravila o dvojnem obdavčevanju;
- pravila o nadzoru oseb, ki prehajajo meje pogodbenic, vključno z olajšanjem potovanja s strani katere koli pogodbenice;
- pravila, ki zahtevajo registracijo državljana druge pogodbenice v določenem roku ob prihodu.

Poleg tega bi lahko pogajanja o predvidenem sporazumu koristno dopolnjevale vzporedne razprave o morebitnem sodelovanju Združenega kraljestva v programih Unije na področju mladih, izobraževanja in kulture, kot sta program Erasmus+ in program Ustvarjalna Evropa (sklop Kultura). Pridružitev Združenega kraljestva kateremu koli od takih programu bi se lahko izvedla v skladu s postopkom iz sporazuma o trgovini in sodelovanju v skladu s členom 218(9) PDEU²⁸.

²⁷ Člen 2(1) sporazuma o trgovini in sodelovanju.

²⁸ Morebitna pridružitev Združenega kraljestva programom Unije je določena v členu 710 sporazuma o trgovini in sodelovanju: Protokol I k navedenemu sporazumu bi se lahko v ta namen spremenil s sklepom Specializiranega odbora za sodelovanje v programih Unije iz člena 8(1)(s) sporazuma o trgovini in sodelovanju.

SKLEP SVETA

o pooblastilu za začetek pogajanj o sporazumu med Evropsko unijo in Združenim kraljestvom Velika Britanija in Severna Irska o mobilnosti mladih

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 218(3) in (4) Pogodbe,
ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,
ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Sporazum o trgovini in sodelovanju med Evropsko unijo in Evropsko skupnostjo za atomsko energijo na eni strani ter Združenim kraljestvom Velika Britanija in Severna Irska na drugi strani (v nadaljnjem besedilu: sporazum o trgovini in sodelovanju)²⁹ se uporablja od 1. januarja 2021. Poleg Sporazuma o izstopu Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska iz Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo (v nadaljnjem besedilu: sporazum o izstopu)³⁰ je temelj dvostranskih odnosov med Evropsko unijo (v nadaljnjem besedilu: Unija) ter Združenim kraljestvom Velika Britanija in Severna Irska (v nadaljnjem besedilu: Združeno kraljestvo).
- (2) Čeprav sporazum o trgovini in sodelovanju določa koordinacijo sistemov socialne varnosti, ki podpira mobilnost oseb v skladu z domačim pravom katere koli pogodbenice, pa ne obravnava mobilnosti kot take, tj. možnosti, da državljani ene pogodbenice prebiva ali biva na ozemlju druge pogodbenice. Sporazum o trgovini in sodelovanju vsebuje tudi pravila o vstopu in začasnem prebivanju fizičnih oseb iz poslovnih razlogov, ki pa obravnavajo le primere začasne prisotnosti iz specifičnih razlogov (npr. opravljanje storitev).
- (3) Mobilnost oseb med Unijo in Združenim kraljestvom zdaj pravzaprav urejajo ustrezna domača pravila (priseljevanje) Unije (in njenih držav članic) ter Združenega kraljestva. Zaradi tega se je zmanjšalo število oseb, ki uveljavljajo mobilnost med Unijo in Združenim kraljestvom. Te razmere so zlasti vplivale na priložnosti mladih v Uniji in Združenem kraljestvu, da pridobijo izkušnje v tujini na ozemlju druge pogodbenice ter izkoristijo mladinske, kulturne, izobraževalne, raziskovalne in študijske izmenjave.
- (4) Združeno kraljestvo se je v letu 2023 obrnilo na več držav članic (vendar ne na vse), da bi se pogajalo o dvostranskih sporazumih o mobilnosti mladih po vzoru vizumske sheme Združenega kraljestva za mobilnost mladih. To bi povzročilo različno obravnavo državljanov Unije. Poleg tega ta pristop ne bi obravnaval glavnih ovir za mobilnost, s katerimi se srečujejo mladi.
- (5) Zato bi bilo treba z Združenim kraljestvom Velika Britanija in Severna Irska začeti pogajanja za sklenitev dopolnilnega sporazuma na področju mobilnosti mladih v smislu člena 2 sporazuma o trgovini in sodelovanju –

²⁹ UL L 149, 30.4.2021, str. 10.

³⁰ UL L 29, 31.1.2020, str. 7.

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Komisija je pooblaščen, da se v imenu Unije z Združenim kraljestvom Velika Britanija in Severna Irska pogaja o sporazumu o mobilnosti mladih.

Člen 2

Pogajalske smernice so določene v Prilogi k temu sklepu.

Člen 3

Pogajanja potekajo v posvetovanju s/z [ime posebnega odbora vstavi Svet].

Člen 4

Ta sklep je naslovljen na Komisijo.

V Bruslju,

*Za Svet
Predsednik*